

Kopia till

ud.remissvar@regeringskansliet.se
ud.fmr@gov.se
stina.bagge@gov.se

Utrikesdepartementet

Betänkandet Skydd för biologisk mångfald i havsområden utanför nationell jurisdiktion (SOU 2025:36)

Transportstyrelsens synpunkter

Transportstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslagen om Sveriges tillträde till och genomförande av *avtalet* – The Agreement under the United Nations Convention on the Law of the Sea on the Conservation and Sustainable Use of Marine Biological Diversity of Areas beyond National Jurisdiction (BBNJ). Transportstyrelsens roll och ansvar förtydligas i detta remissvar.

Miljöbedömningar

En av Transportstyrelsens huvuduppgifter är att svara för regelgivning inom transportområdet. Inom sjöfartsområdet sker en stor del av regelgivningen internationellt, i synnerhet inom FN:s specialorgan för sjöfart IMO (bl.a. frågor om miljö, säkerhet och ruttplanering). Transportstyrelsen har en central roll i internationell sjöfartsreglering genom IMO, särskilt i frågor om miljö, säkerhet och ruttplanering.

Avtalet och dess genomförande kan få påverkan på Transportstyrelsens arbete inom bland annat IMO och myndighetens föreskrifter för marina skyddade områden. Även den framtida samverkan mellan IMO och det nya sekretariatet kan påverkas. Det är därför angeläget att Transportstyrelsen tidigt involveras i tillämpningen av avtalet. En tydlig ansvarsfördelning mellan Havs- och vattenmyndigheten och Transportstyrelsen är nödvändig för att undvika rättsliga normkonflikter och säkerställa att de transportpolitiska målen beaktas.

Eftersom sjöfart inte är tillståndspliktig enligt miljöbalken idag och Transportstyrelsen inte nämns som samrådspart eller prövningsmyndighet, finns det en risk att tillståndsgivning av verksamheter till sjöss sker utan att Transportstyrelsens regelverk och föreskrifter till fullo beaktas. Det gäller särskilt frågor om säkerhet och miljöpåverkan från sjötransporter.

Enligt det nya avtalet kan sjöfarten bli föremål för miljöprövning och tillståndsprövning. Transportstyrelsen stödjer förslaget att Havs- och vattenmyndigheten, som har en bred erfarenhet av miljöprövning, ges ansvar för prövningen. Mot bakgrund av att Transportstyrelsen, enligt instruktionen är ansvarig för att hålla samman frågor om tillstånd, tillsyn och regelgivning för sjöfarten (inklusive det internationella regelutvecklingsarbetet), anser vi att det är viktigt att denna roll bibehålls och att vi involveras i frågor rörande tillståndsprövning.

Om verksamheter till havs, t ex forskning, djuphavsgruvdrift eller turism ska tillståndsprövas, ser vi att det kan påverka resursåtgången på Transportstyrelsen.

IMO kan även få en roll i kapacitetsöverföring, vilket kan påverka dess kapacitetsutvecklingsprogram (ITCP). Transportstyrelsen bevakar och bereder frågor relaterade till IMO:s arbete med kapacitetsutveckling. Beroende på vilken funktion och vilken omfattning IMO får i genomförandet av avtalet, kan detta påverka Sveriges engagemang och i förlängningen få organisatoriska konsekvenser för berörda myndigheter, inklusive Transportstyrelsen. Detta bör beaktas i den fortsatta beredningen.

Marina skyddade områden och andra områdesbaserade förvaltningsverktyg

Utredningen föreslår att Havs- och vattenmyndigheten bemyndigas att föreskriva om begränsningar till skydd för marina områden utanför nationell jurisdiktion utifrån beslut i den utpekade partskonferensen. Innebörden är bland annat inskränkningar i rätten att färdas och vistas inom ett sådant område.

Åtgärden om att inrätta marina skyddade områden, är välgrundad från biologisk synpunkt, särskilt i områden med hög biodiversitet och känsliga habitat. Det bör dock särskilt beaktas hur sådana åtgärder kan påverka sjöfarten och hur eventuella restriktioner ska hanteras inom ramen för IMO:s regelverk, där Transportstyrelsen har central kompetens och ett särskilt ansvar för det internationella regelutvecklingsarbetet.

Eftersom flera av dessa frågor rör arbete som sker inom ramen för IMO, där Transportstyrelsen redan är aktiv och har ansvar för att särskilt biträda regeringen med beredningen av ärenden, är det angeläget att myndigheten fortsatt involveras i det nationella genomförandet av avtalet i frågor som rör sjöfart och internationella regelverk. De potentiella konsekvenserna för Transportstyrelsens uppdrag och arbetssätt bör därför beaktas i den fortsatta beredningen.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektör Ann-Cathrine Wikström. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog sektionschef Kajsa Lindström, internationell samordnare Andrea Ahlberg och miljöhandläggare Camilla Pettersson, den senare föredragande.